

Keskustan valtakumman kuvat

Kiinalainen sarjakuva näyttää meidän silmissämme oudolta. Se on usein staattisen, pysähtyneen näköistä, yksittäiset kuvat ovat tärkeämpiä kuin kertova kokonaisuus ja eräs länsimaisen sarjakuvan keskeinen tunnusmerkki, puhekupla, yleensä puuttuu. Kuvat ovat yleensä piirretty hienolla viivalla, ne välttävät suuria väripintoja ja voimakkaita kontrasteja.

Kiinalaiset sarjakuvalehdet ovat myös formaatiltaan meidän lehdistämme ja albumeistamme poikkeavia. Kiinalaiset lukevat sarjakuvansa pieninä noin 9 x 12 sentin lipareina. Vihot maksavat 20-40 feniä ja niitä myydään usein nippuina, joissa on vaikkapa kymmenosainen jatkokertomus. Kansia lukuunottamatta vihot ovat yleensä mustavalkoisia.

Kiinalaisessa kansanperinteessä eräs keskeisiä, aina toistuvia aiheita on hyvän ja pahan välinen taistelu. Aiemmin taistelu kuvattiin taruaikaan tai rikollisten ja esivallan välisenä kamppailuna.

Taruaiheet ovat säilyneet näihin päiviin asti, mutta Kiinan kansantasavallan synnyttyä 1949 sarjakuvakin otettiin poliittisen opetuksen välineeksi. Poliittisen tulkinnan kautta hyvän ja pahan taistelu sai uuden ulottuvuuden: työväestö vastaan kapitalistit ja tilanherrat. Samoin erilaiset imperialististen voimien torjumista kuvaavat sotasarjakuvat ovat yleisiä.

Käynti kiinalaisessa sarjakuvakaupassa on miellyttävä kokemus. Seiniä peittävät sadat erilaiset sarjakuvavihot, joista valita omansa. Vastaavanlaisia valikoimia saattaa nähdä siellä täällä kaduilla, linja-autoasemien lähetyksillä, tai rautatieasemilla. Tällöin ovat kyseessä sarjakuvien vuokraajat. Muutamalla fenillä voi vuokrata luettavakseen uusimmat sarjakuvat, jotka sitten nautitaan välittömästi. Usein vuokraamoja pitävät eläkeläiset, jotka hankkivat lisätuloa elantonsa jatkoksi ja ajankulua.

Kiinalaiset Disney-sarjakuvat on piirretty saksalaisesta Mickey Mouse-lehdestä, siksi niissä vilhtelee saksankielisiä kylttejä.

Tästä Suomen kenraalit ilahtuisivat: Rautankasvatusta sarjakuviissa.

(117) 对，胜利了，但是国民党匪军又从南边涌来。为了保卫解放区，为了解放全中国，铁道游击队在党和毛主席的领导下，新的战斗开始了。

Erään pitkänmatkan linja-autoaseman kulmilla 224 lehteään vuokraava eläkeläismies kertoi saaneensa idean katsellessaan asemalla tekemisen puutteessa norkoilevia linja-auton odottajia. Niinpä hän päivystää klo 9-16 ja ansaitsee yhdessä vaimonsa kanssa noin 50 juania, liki puolet työläisen kuukausipalkasta. Lähinnä nuoremmista miehistä koostuva lukijajoukko uppoutuu lehtiinsä niin keskittyneesti, etteivät he huomaakaan mitään muuta.

Kiinan nykykirjallisuuden luojaksi ylistetty Lu Xun (1881-1936) kirjoitti-kin jo lokakuussa 1932 eräässä artikkelissaan myönteisesti sarjakuvista, verrat-ten niitä elokuvaan. Kerronnan yhtäläisyyksien lisäksi voidaan verrata kulutustapaa, samalla lailla kuin elokuva katsotaan kertaalleen niin myös sarjakuva usein luetaan kertaalleen vuokraajan luona. Lu piti sarjakuvia käytännöllisinä erityisesti pedagogisessa käytössä, mitä on pidettävä kaukaa viisaana näkemyksenä. Lu ei ollut ennakkoluuloinen mies, hän on mm. kääntänyt suomalaista kirjallisuutta kiinaksi.

■■■

Sarjakuvien painokset ovat tietysti suuria. Shanghailaisesta kioskista ostamani kymmenosaisen vallankumoussarjakuvan painosmäärä näkyy olevan 1 145 000. Pienempään painokseen pääsevät uudelleen piirretyt Disney-sarjat, 200 000:een.

Disney-sarjakuvavihoissa sanotaan heti alkusivulla reilusti, että ne on kopioitu saksalaisesta Mickey Maus-lehdestä. Piirtäjä on Huang He Qing ja kääntäjä Su Ming. Huang tuskin saisi kiinnitystä Disneyn studiolle, niin kankeaa hänen piirrosjälkensä on. Moni suomalainen saattaa hekotella näille Disney-kopioille, mutta niin tehdessään hänen on syytä muistaa Disneyn piirtäjien tuskin pystyvän imitoimaan niinkään hyvin

kiinalaista piirrostyötä. Hauska detalji on se, että Disney-sarjojen taustalla näkyy silloin tällöin saksankielisiä kylttejä ja tekstejä, ilmeisesti ne on jätetty luomaan länsimaista vaikutelmaa.

Tintti on ilmestynyt uscina vihkoina Kiinan kansantasavallassa, nimellä Ding-Ding. Tintin uudelleenpiirtäminen on onnistunut huomattavan hyvin, eroa tuskin huomaakaan. Hergen tyylillä on selkeydessään ehkä kiinalaisempaa kuin Disney-pullamössö. Kapteeni Haddockin eli Daoken tiukimmat kiro sanat on käännöksessä poistettu, mutta niitä riittää siltikin. Hergen kuoltua 1983 pekingiläinen sanomalehti Guangming Ribao julkaisi hänestä asiantuntevan muistokirjoituksen.

Tintit on myös julkaistu kiinalaisformaattissa, pikku vihkoina kuva tai muutama joka sivulla. Sen sijaan Asterix-albumit on julkaistu täsmälleen samanlaisina kuin alkuperäisetkin, nelivärisinä.

■■■

Kiinalaisten pitkä ja arvokas visuaalinen perinne näkyy heidän sarjakuvissaankin. Eräs selvimmän länsimaisesta estetiikasta poikkeava elementti on valkoisen pinnan käyttö. Meillä sitä ei aina mielletä pinnan osaksi, vaan se halutaan täyttää kuvin. Kiinalaisissa sarjakuviissa huomaa toisinaan ruutuja, joissa tyhjää valkoista tilaa käytetään kiehtovalla tavalla, meidän symmetrian lakiemme vastaisesti.

Sen sijaan onomatopoeettiset ilmaukset puuttuvat tyystin. Kirjoitettu kiinan kielihän tarjoaisi erinomaiset mahdollisuudet visuaaliseen leikkittelyyn tehosteäänillä. Tiedämmehän kalligrafian olevan maan arvostetuimpia taiteen lajeja. En osaa sanoa, puuttuuko onomatopoeia sarjakuvista juuri siksi vai siitä huolimatta.

Heikki Jokinen

希奇
约杰伦

Tintti on kiinassa pürretty
← uudelleen. Tarkkasilmäinen
huomaa eroja alkuperäiseen.

Tyhjää valkorosta tilaa
sarjakuuissa käytetään
Kiinassa toisella tavalla
kuin meillä.

